

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Att: Christian Lundmark Jensen

Sendt pr. mail til nst@nst.dk og clj@nst.dk

6. juni 2014

Høring af cirkulære og indkøbsvejledning – journalnummer NST-044-00944

Skovforeningen takker for muligheden for at kommentere på det udsendte udkast til cirkulære om sikring af bæredygtigt træ i statens aftaler om vareindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder (i det følgende benævnt cirkulæret), samt udkast til vejledning om sikring af bæredygtigt træ i offentlige aftaler om vareindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder (i det følgende benævnt indkøbsvejledningen).

Træ er verdens mest miljøvenlige råstof når det produceres bæredygtigt. Det er således svært ikke at bifalde at der fra dansk side gøres en indsats for at fremme en bæredygtig drift af verdens skove. Danmark har fra starten gået foran og var de første til at udgive en indkøbsvejledning for tropisk træ tilbage i 2003, der tilbage i 2006 kom til at omfatte alt træ.

Skovforeningen har i hele processen omkring udarbejdelsen og opdatering af indkøbsvejledningen for træ pointeret at vi bifaldt frivilligheden og lagt vægt på at det er vigtigt at bl.a. de øgede administrative krav til at kunne dokumentere træets oprindelse og bæredygtighed, samt det særlige fokus på sikring af bæredygtigt produceret træ ikke ender med at problematiserer brugen af træ som ressource og i værste fald medfører at træ fravælges som materiale.

Bæredygtighedskriterier for træ

Vejledningen har fungeret som frivilligt værktøj i sine forskellige versioner og har været anvendt i flere af statens indkøbsaftaler. Nu har Regeringen i efteråret 2013 besluttet, at det fra 2015 skal være bindende for staten at sikre træets bæredygtige oprindelse for en lang række produkter, som det nu er fastlagt i cirkulæret og beskrevet nærmere i vejledningen. Samtidig er det fra dansk side vurderet, at der er behov for at fastsætte danske kriterier for hvad bæredygtigt træ er og hvornår træet er bæredygtigt produceret.

Fra flere fronter rejses fortsat bekymringer for udnyttelsen af træressourcen, og hvordan det kan sikres, at det sker på et bæredygtigt grundlag. Skovforeningen mener, at det er helt essentielt at der sættes ens bæredygtighedskriterier for skovdriften udanset slutanvendelse af de høstede

produkter. Bæredygtighedskriterierne bør udformes og implementeres så de adresserer, de problemer der er og så de anerkender de lande, hvor der er en velfungerende skovforvaltning og lovgivning.

Forest Europe processen har defineret bæredygtig skovdrift, som i Danmark er implementeret i Skovloven og kontrolleres af de danske myndigheder. Skovforeningen finder det derfor positivt at de danske kriterier er fastsat med udgangspunkt i Forest Europes seks overordnede kriterier og på mange punkter ligner kravene i andre EU-lande, der også har indkøbspolitikker for træ og træprodukter. På EU-niveau har kommissionen besluttet at fastsætte operationelle og kontrollerbare kriterier for bæredygtig skovdrift som opfølgning på den nye EU skovbrugsstrategi. Når disse kriterier er fastlagt, skal det være disse som skal anvendes i den danske indkøbsvejledning.

Indkøbspolitik må ikke drive skovpolitik

Skovforeningen ser den danske indkøbspolitik som et værn mod, at den danske stat risikerer at købe træ fra ikke bæredygtigt drevne skove og ikke som et udtryk for at man fra dansk side stiller spørgsmålstejn ved den danske skovlov og en bæredygtig dansk skovdrift.

Skovforeningen anerkender at de frivillige og markedsbaserede certificeringsordninger kan være en måde at dokumentere en bæredygtig drift og sporingen af træet, men finder samtidig at der skal være en reel mulighed for en alternativ dokumentation.

Skovforeningen finder derfor vejledningens afsnit 5 om dokumentation problematisk, da der reelt stilles krav om, at der skal foreligge en skovstandard som skovene drives efter, førend træet kan betragtes som bæredygtigt (se vores mere konkrete bemærkninger nedenfor). Kun en lille del af det danske private skovareal er certificeret og med de beskrevne krav til dokumentation vil det kunne betyde, at en stor del af det danske træ pt. ikke vil kunne indgå i statens forbrug af træ.

Det er ikke rimeligt at en indkøbspolitik for træ på den måde ender med at drive dansk skovpolitik. Hvis den danske stat finder, at den danske skovlov ikke godt nok implementere de internationale aftaler vi har bundet os til (her Forest Europe processen), må dette ske gennem en reel opdatering af den danske skovpolitik og ikke gennem et cirkulære og en indkøbsvejledning.

Danmark er nettoimportør af træ og træprodukter, og derfor vil en dansk indkøbspolitik få betydning også uden for landets grænser. Det kan derfor undre, at vejledningen og særligt kriterierne for hvornår træet kan betragtes som bæredygtigt kun sendes i høring i Danmark og i en dansk version.

Sammenhæng mellem cirkulæret og indkøbsvejledningen

Af høringsbrevet fremgår det, at vejledningen uddyber reglerne i cirkulæret, men det er dog stadig nogle steder tydeligt at vejledningen oprindeligt har været skrevet som en frivillig vejledning med bred anvendelse og ikke som sådan er en vejledning til cirkulæret.

Et eksempel er i kapitel 3.2 om kravspecifikation, som ikke tydeligt forholder sig til de steder hvor cirkulæret stiller krav til statslige indkøbere. Et eksempel på dette er de sidste to afsnit om, at der

skal være proportionalitet i de stillede kontraktkrav og den enkelte kontrakt. Her angives det ikke om det fx hører under undtagelserne i cirkulæret.

Et andet eksempel er i kapitel 3.2.3. om "mindstekrav om bæredygtigt træ i uspecificeret andel". Her står det beskrevet, hvordan det er muligt fx at stille mindste krav om at minimum xx% af træet skal være bæredygtigt træ. Er det også en af de undtagelsesmuligheder der hører under undtagelserne i cirkulæret? Eller er det kun for en frivillig implementering af vejledningen, at den mulighed er relevant?

I hele afsnit 5 om dokumentation refereres ikke til cirkulæret, og det er ikke let gennemskueligt hvordan dokumentationskravene er koblet til cirkulæret.

Bemærkninger til Cirkulæret:

Af § 4 stk.2 fremgår følgende *"Når der gennemføres udbud eller indhentes tilbud på aftaler om tjenesteydelser eller bygge og anlægsarbejder, skal der stilles mindstekrav om, at træ i træprodukter, der som led i ydelsen eller arbejdet leveres til staten eller kommer til at indgå i byggeri eller andre anlæg, som staten ejer eller overtager ejerskabet til, er fremstillet af bæredygtigt træ"* (Skovforeningens fremhævning). Hvordan skal den fremhævede tekst forstås? Betyder det, at for de bygninger staten i fremtiden erhverver, skal det kunne dokumenteres, at træet der indgår heri er bæredygtigt? Det vil være stort set umuligt at dokumentere.

Videre i § 4 stk. 3 og 4 er det formuleret således, at det kun er et krav, at det skal indgå i *indkøbsovervejelserne* at træet i produkterne *bør* være bæredygtigt træ. Hvordan skal dette udmøntes og i givet fald kontrolleres? Er det indkøbsovervejslen eller om træet er bæredygtigt som skal kontrolleres jf. § 6?

Med § 5 stk. 1 gives en række muligheder for at begrænse eller udelade mindstekravet om at træprodukter skal være fremstillet af dokumenterbart bæredygtigt træ. Skovforeningen finder denne paragraf meget relevant, da det kan dæmme op for den problemstilling at træ risikere at blive fravalgt som materiale. Desværre er paragraffen meget åben og det er ikke uddybet særligt meget i vejledningen hvad der fx forstås ved *"uforholdsmæssig store økonomiske eller administrative byrder"* eller *"særligt vanskeligt"*. Dette bør præciseres yderligere.

§ 5 stk. 2 er ikke helt klar. Ved gennemlæsning af vejledningen fremgår det, at for de steder hvor mindstekravet fraviges, skal det indgå og tælle positivt i den samlede tilbudsevaluering, hvis produkterne undtaget fra mindstekravet alligevel er lavet af bæredygtigt træ. Et forslag til præcisering af teksten:

"Hvis mindstekravet i § 4, stk. 1 eller 2, fraviges helt eller delvist i medfør af stk. 1, skal det indgå positivt i tilbudsevalueringen, såfremt træ i træprodukter, som undtages fra mindstekravet, er fremstillet af bæredygtigt træ."

Af § 6 fremgår det, at såfremt der stilles krav om bæredygtigt træ, skal det fremgå af udbudsmateriale eller indgåede kontrakter, hvordan leverandøren kan dokumentere dette. Er det op til den enkelte at vurdere hvordan det ønskes dokumenteret? Eller skal der henvises til vejledningens afsnit 5?

I cirkulæret henvises således kun til vejledningen i forhold til definitionen af bæredygtigt træ, men ikke for kontrollen.

Konkrete bemærkninger – indkøbsvejledning:

I kapitel 1.2.2. fremgår det at cirkulæret alene omfatter produkter hvor træ udgør en væsentlig del, som her defineres som "træprodukter". Af definitionen af "træprodukter" i både vejledningen (afsnit 6) og cirkulæret (§3) er der dog ikke nogen helt entydig skelnen. Fx i forhold til kontormøbler – vil et skrivebord med en bordplade af træ og et stålskellet være omfattet? Vil 50% være en væsentlig del?

I slutningen af kapitel 2.2 henvises læseren til at læse mere om bæredygtig skovdrift i kapitel 2. Det virker lidt underligt, at der i et kapitel henvises til samme kapitel. Måske der specifikt tænkes på kapitel 2.1?

Kapitel 2.3 om kombination med andre hensyn virker lidt tilfældigt og overfladisk og ikke særligt gennemarbejdet.

I kapitel 3.2.3. om "mindstekrav om bæredygtigt træ i uspecificeret andel" står i andet afsnit anden linie: "*Også i dette tilfælde kan det (og for staten skal det som udgangspunkt, jf. cirkulærets § 5, stk. 2) indgå i tilbudsevalueringen, at træ i træprodukter, der ikke er omfattet af mindstekravet om bæredygtigt træ, alligevel er det.*". Formuleringen "som udgangspunkt" slækker cirkulærets krav (§ 5, stk. 2), hvoraf det fremgår at det **skal** indgå i tilbudsevalueringen.

I kapitel 3.5 om evaluering af tilbud og tildeling af kontrakt står "*Ordregiver kan i forbindelse med kontrakttildelingen minde tilbudsgiver om forpligtelsen til at sikre dokumenterbart bæredygtigt træ i træprodukter, herunder pligten til under kontraktudøvelsen at få en på anmodning fremlagt dokumentation verificeret af en uafhængig tredjepart, såfremt ordregiver vurderer, at den fremlagte dokumentation ikke er passende og fyldestgørende.*". Da det for andet end certificeret træ kan være noget vanskeligt at dokumentere at træet er bæredygtigt (særligt bæredygtigt produceret) og dermed vanskeligt for ordregiver at vurdere, kan denne formulering betyde at ordregiver som den lette løsning spiller omkostningen over på leverandøren ved at forlange en verifikation af en uafhængig tredjepart. Dette kan betyde væsentlige meromkostninger for leverandøren, hvilket kan begrænse anvendelsen af muligheden for alternativ dokumentation.

Kapitel 5 handler om dokumentation og er et afsnit der ikke tidligere har været vendt i følgegruppen, som de andre afsnit i vejledningen har. En stor del af teksten er snørklet formuleret og hele afsnittet trænger til en gennemarbejdning for at gøre det lette at læse og forstå.

Kapitel 5.2 handler om hvad dokumentationen for bæredygtigt træ skal give oplysning om. Heraf fremgår det at dokumentation skal kunne give oplysning om to centrale forhold: 1) sporingen af træet og 2) standarden for skovdrift i den skov træet er fældet i. Bæredygtigt træ er defineret i afsnit 6.3 og omfatter mere end træ der kommer direkte fra skoven (det "bæredygtigt producerede træ"). Blandt andet er genbrugstræ også defineret som bæredygtigt træ. Her kan det blive vanskeligt at give oplysning om hvor træet oprindeligt kommer fra og sikre at det kommer fra

en skov som er drevet efter en standard, der lever op til kravene. På samme måde kan sporingen kan være helt umulig. Senere under kapitel 5.2.2 fremgår det at hvis standarderne for skovdrift tillader indblanding af genbrugstræ, skal standardernes definition dække definitionen i vejledningen. Betyder det at genbrugstræ kun kan betragtes som "bæredygtigt træ", hvis det indblandes i certificerede produkter? Eller vil det være ok at anvende rene genbrugsprodukter? Hvilken information skal dokumentation i givet fald så omfatte.

Som det fremgår af vejledningen kan det på den anden side forstås således, at det kun er det "bæredygtigt producerede træ" der skal have dokumentation. Er det det som er hensigten?

Det er endvidere ikke skrevet særlig meget om FLEGT-licenstræ og eventuel sporing af dette efter det er kommet til Danmark/Europa. Hvad der dokumentationskravene for dette?

I kapitel 5.2.1. og 5.2.2 beskrives kravene til dokumentation for sporingen af træet og standarden for skovdriften. For sporingen er det formuleret således " Dokumentation for dette **bør** indeholde" mens det for standarden formuleres " Dokumentation for dette **skal** indeholde" (Skovforeningens fremhævninger). Er det en tilsigtet formulering således at kravet til dokumentation for standarden for skovdriften er strengere end kravet for dokumentation af sporingen?

I det indledende kapitel 5.1 er det beskrevet at der grundlæggende er to måder at opfylde kravene om dokumentation på. Enten gennem en af Naturstyrelsen anerkendt certificeringsordning eller ved "anden passende form for dokumentation".

Når kravene til dokumentation for standarden for skovdrift (kapitel 5.2.2) tages i betragtning er det svært at gennemskue, at der reelt vil være andre måder at dokumentere denne del på end ved de to etablerede certificeringsordninger eller lande der er ved at udvikle standarder til godkendelse under PEFC-ordningen. Dette da der stilles krav om at der skal være tale om at skoven er drevet efter en egentlig standard udviklet efter kravene defineret i kapitel 6. Kapitel 5.4 om "anden dokumentation" giver samtidig ikke meget vejledning.

Kapitel 5.2.1 andet afsnit, startende med "leverandører skal kunne dokumentere...", er helt usammenhængende og bør omformuleres eller slettes.

I Kapitel 5.2.1 tredje afsnit er nævnt, at der skal holdes styr på sporingen, så der kan redegøres for at de "fastlagte grænseværdier for indblanding" er overholdt. Det er ikke helt tydeligt hvilke grænseværdier der her refereres til? Det samme er tilfældet i kapitel 3 for den præmis der handler om sporing, hvor der nævnes "tærskelværdier" i definitionen af bæredygtigt træ. Er det de samme værdier? Det bør være mere tydeligt hvad der menes og specifikt hvilke værdier der henvises til. Fx med henvisning til afsnit 6, hvis det er værdierne i definitionen af bæredygtigt træ der tænkes på.

Kapitel 5.2.2 tredje afsnit, startende med "standard for "lovligt...", er omgivet af kantede parenteser. Hvad betyder det? Skal afsnittet slettes?

I kapitel 5.3 omkring certificering nævnes i afsnit 2 at Naturstyrelsen fører en liste over certificeringsordninger, som styrelsen har vurderet på baggrund af et sæt vurderingskriterier og anerkendt som tilstrækkelige garantier for "bæredygtigt træ" som defineret i vejledningen. Hvilke kriterier er der her tale om? Det er vigtigt at disse kriterier er kendte og gennemsigtige for de ordninger det kan være relevant at vurdere. Det fremgår også senere i samme kapitel at Naturstyrelsen har fastlagt et mere detaljeret sæt kriterier og at disse kan findes på Naturstyrelsens hjemmeside. Det har dog ikke været muligt at finde dem i forbindelse med denne høring, hvorfor Skovforeningen ikke kan forholde sig til disse.

Kapitel 5.5 handler om hvornår der kan kræves dokumentation. I Kapitel 5.5.3 om kontraktafslutning står at ordregiver kan forlange dokumentation for at de produkter, der var omfattet af kontraktens krav om dokumenterbart bæredygtigt træ, rent faktisk var baseret på bæredygtigt træ. Det virker ikke som et fornuftigt tidspunkt at kræve dokumentation. Hvad hvis det så ikke kan dokumenteres tilfredsstillende, skal bygningen så rives ned igen? Her må anbefalingen være at stille kravet i udvælgelsesfasen (5.5.1) eller i forbindelse med kontraktudøvelsen (5.5.2).

Skovforeningen har ikke umiddelbart nogle bemærkninger til afsnittet om termer og definitioner.

Med venlig hilsen

Tanja Blindbæk Olsen